

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Kateřiny Čuhelové, Ph.D., a soudců Mgr. Ivy Krejčířové a JUDr. Michala Ryšky ve věci

žalobce: **P. M.**, narozený dne XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
zastoupený advokátem JUDr. Martinem Grobelným
sídlem Sokolská tř. 21, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **K. M.**, narozená dne XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
zastoupená advokátkou JUDr. Janou Holubcovou
sídlem Dolní Bečva 494, 756 55 Dolní Bečva

o náhradu majetkové a nemajetkové újmy,

o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Kroměříži ze dne 3. dubna 2019, č. j. 16 C 148/2018-86,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se v I. výroku **potvrzuje** ohledně částky 5 758,78 Kč s 9% úrokem z prodlení ročně od 8. 8. 2018 do zaplacení; ve zbytku se I. výrok rozsudku soudu prvního stupně **mění** tak, že žaloba na zaplacení částky 7 033,85 Kč s 9% úrokem z prodlení ročně od 8. 8. 2018 do zaplacení se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

III. Žalobce je povinen zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Kroměříži na náhradě nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozsudku částku 456,50 Kč.

IV. Žalovaná je povinna zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Kroměříži na náhradě nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozsudku částku 373,50 Kč.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem uložil soud prvního stupně žalované povinnost uhradit žalobci částku 12 792,63 Kč s úrokem z prodlení 9 % p.a. z této částky Kč od 8. 8. 2018 do zaplacení (I. výrok) a ohledně částky 90 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl (II. výrok). Současně rozhodl, že žalovaná je povinna uhradit na náhradě nákladů řízení žalobci k rukám jeho zástupce částku 18 503 Kč (III. výrok) a České republice – Okresnímu soudu v Kroměříži částku 830 Kč (IV. výrok).
2. Soud prvního stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal na žalované náhrady škody v celkové částce 7 882,63 Kč a náhrady nemajetkové újmy 5 000 Kč. Újma byla žalobou odvíjena z toho, že žalovaná žalobci nepředala dne 29. 6. 2018 ani 30. 6. 2018 cestovní pas syna účastníků J. M., narozeného dne XXXXX, za účelem řádně a včas žalované žalobcem avizovaného pobytu v Chorvatsku u moře v období od 2. 7. do 15. 7. 2018 s nedůvodným argumentem, že syn je nemocný a proto by k moři na dovolenou neměl jet. Žalobci vzniklá škoda spočívala v nákladech na obstarání rychlopasu syna 2 708 Kč (jízdenky Ostrava-Praha a zpět 365 Kč a 295 Kč, 2 jízdenky MHD Praha po 24 Kč, správní poplatky 1 500 Kč a 500 Kč), nemocničním poplatku za prohlídku syna 90 Kč a propadnutí jednoho dne pobytu v Chorvatsku 5 084,63 Kč. Nemajetkovou újmu za zásah do svého přirozeného práva na rodinný život žalobce s poukazem na § 2971 a § 2956 o. z. vyčíslil na 5 000 Kč.
3. V rámci skutkových zjištění dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalobce za účelem opatrovnickými soudy stanoveného styku s nezletilým J. a nezletilou N. nejpozději dne 16. 4. 2018 informoval e-mailem žalovanou o předmětné letní dovolené v Chorvatsku, přičemž e-mailem ze dne 26. 6. 2018 jí bylo sděleno, kam přesně má v úmyslu na dovolené jet a jakým způsobem má v úmyslu se o děti starat. Z e-mailové komunikace je zřejmé, že žalobce byl informován o zdravotních problémech syna J., o tom, že má dobírat antibiotika, a že tyto zdravotní potíže bere v potaz a je na ně připraven. Z lékařských zpráv bylo zjištěno, že nezletilý J. se od narození léčí se srdeční vadou a potřebuje individuální režim s tím, že je třeba užívat denně léky. Ze zprávy „MUDr. F.“ (správně ovšem MUDr. P. – pozn. odvolacího soudu), ošetřujícího lékaře, bylo zjištěno, že v červnu 2018 byl J. M. ošetřen v ambulanci s infektem trávicího ústrojí a dýchacích cest. Lékař individuálně vedl rozhovory s oběma rodiči, matce nejprve vzhledem k srdeční vadě nedoporučil dovolenou v Chorvatsku s otcem, následně však po ujištění otce, že vzhledem k rekonvalescenci syna bude postupovat s náležitou péčí, neměl proti dovolené v Chorvatsku žádné námítky. Z lékařské zprávy ze dne 29. 6. 2018 bylo zjištěno, že žalobce se zmíněného dne dostavil na ambulanci Nemocnice Valašské Meziříčí, byla zde popsána veškerá anamnéza syna, ať již od narození nebo aktuální zdravotní komplikace se závěrem, že pacient je bez známek akutního infektu, má doužívat léky dle doporučení praktického lékaře a mít dostatečný příjem tekutin a má probíhat náležitá rekonvalescence s doporučením, aby byl při akutních potížích ihned vyhledán lékař. Soud prvního stupně vzal takto za prokázané, že při odjezdu na dovolenou neměl nezletilý J. žádné akutní potíže, jež by měly vyžadovat zvýšenou péči.
4. Soud prvního stupně s poukazem na § 888 o. z. uvedl, že žalovaná jako pečující rodič měla povinnost dítě na styk s žalobcem řádně připravit, připravit dítěti věci a oblečení, které potřebuje, a s druhým rodičem v potřebném rozsahu spolupracovat. Nezletilý J. prodělal akutní onemocnění, které bylo přeléčeno antibiotiky v průběhu června 2018, ale dle sdělení lékařů neexistovala žádná akutní překážka, která by bránila jeho odjezdu na dovolenou. Naopak ze svědeckých výpovědí vyplynulo,

že těsně před dovolenou a v jejím rámci se nezletilý jevil jako zdravé dítě bez jakýchkoli příznaků onemocnění. Soud prvního stupně proto dovedl, že žalovaná porušila svou povinnost náležitě připravit syna na plánovaný styk s žalobcem jako jeho otcem tím, že mu svévolně zadržela cestovní pas, ačkoli byla obeznámena, že pas bude potřebovat pro realizaci dovolené s otcem. Je proto odpovědná za škodu, která žalobci porušením právní povinnosti žalované vznikla, spočívající jednak v prokázaných nákladech na zajištění rychlopasu (v podobě správních poplatků 1 500 Kč na Městském úřadu ve Valašském Meziříčí a 500 Kč za vyzvednutí ve zkrácené lhůtě v Praze a prokázaných nákladů na cestu do Prahy a zpět 365 Kč a 295 Kč a v rámci Prahy celkem 48 Kč). Dále byl žalobce v důsledku zajišťování náhradního cestovního dokladu pro syna nucen přijet do ubytování v Chorvatsku o jeden den později, přičemž nárokovaná částka 5 084 Kč je plně odůvodněna a odpovídá škodě, která žalobci, jenž částku uhradil, vznikla. Žalobci v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním žalované vznikla také nemajetková újma, neboť komplikace vzniklé nevydáním cestovního pasu narušily poklidnou rodinnou dovolenou. Nárokovaná částka 5 000 Kč je adekvátní náhradou spíše symbolického charakteru, neboť protiprávní jednání žalované zapříčinilo duševní útrapy žalobce, spočívající v obavách o strávení zahraniční dovolené s osobami blízkými, přičemž útrapy a strádání ve formě nejistoty o osud dovolené by zde prožíval podobně každý běžný člověk v obdobné situaci. Soud prvního stupně žalobci přiznal také úroky z prodlení dle § 1970 o. z. ode dne následujícího po marném uplynutí lhůty k zaplacení stanovené v předžalobní výzvě. Soud prvního stupně odmítl obranu žalované spočívající v obavách o zdraví a život nezletilého, neboť nezletilému nehrozila bezodkladně žádná újma, nešlo tak o krajní nouzi, a § 2906 o. z. proto na věc nedopadá. Jednání žalované nebylo adekvátní dané situaci, a byť nebylo prokázáno, že by žalovaná jednala s úmyslem žalobce poškodit, šlo z její strany o nepochopení a nezvládnutí situace, které ji nemůže vyvinut. Nepřiznání částky 90 Kč za ambulantní vyšetření nezletilého odůvodnil soud prvního stupně tím, že ubezpečení se o zdravotním stavu syna žalobcem nemůže být přičítáno k tíži žalované, neboť takovou částku by mohl a měl v případě pochybností o zdravotním stavu dítěte vynaložit každý průměrně opatrný rodič.

5. Proti I., III. a IV. výroku rozsudku soudu prvního stupně podala odvolání žalovaná, která se domáhala změny rozsudku zamítnutím žaloby, přiznáním práva na náhradu nákladů řízení a uložení povinnosti nahradit náklady řízení státu žalobci. Předslala, že syn trpí vrozenou srdeční vadou a Klinefertovým syndromem, dlouhodobě neprospívá, je na nutriční podpoře, nenavštěvuje ani školku a matka o něj celodenně pečuje. Zhoršení jeho zdravotního stavu může nastat poměrně rychle i následkem pro jiné děti běžných onemocnění jako viróza či nachlazení. Za takovou situaci lze považovat i jeho onemocnění 9. 6. 2018, po kterém mu byla předepsána antibiotika, přičemž poslední dávka vycházela na 29. 6. 2018 večer. Podle žalované nedošlo k uzdravení syna, které by mohlo být prokázáno na základě odběrů krve a moči s důkladným celkovým vyšetřením, nikoli však vyšetřením MUDr. K., které nemohlo postihnout všechny aspekty důkladného vyšetření. Právě tak výpovědi jednotlivých svědků nemají žádnou vypovídací schopnost ohledně posouzení zdravotního stavu J.. Žalovaná se jednoznačně řídila doporučením pediatra MUDr. P., který jí dovolenou syna v Chorvatsku s ohledem na srdeční vadu syna a nemoc probíhající od 9. 6. 2018 s užíváním antibiotik nedoporučil. Pokud ve zprávě předložené soudu uvedl, že žalobci sdělil, že proti dovolené s postupem, kdy jízda se uskuteční v nočních hodinách a syn bude pobývat ve stínu, nic nenamítá, dozvěděla se o tom žalovaná až při nahlížení do soudního spisu, neboť uvedený lékař ji o tom neinformoval. Žalovaná proto za tohoto stavu při vážné obavě o zdraví svého syna nemohla porušit povinnost řádně syna připravit. Žalobci nemohla vzniknout škoda spočívající v nákladech na vyhotovení pasu, neboť tento pas zůstává žalobci k dispozici. Pokud jde o propadnutí jednoho dne dovolené v Chorvatsku, nebylo prokázáno, že částka 5 084,63 Kč je nákladem žalobcem skutečně vynaloženým, neboť částka určená za pobyt v apartmánu není pobytem za počet ubytovaných osob, ale jde o celkovou platbu za něj bez ohledu na počet osob. Jde-li o náhradu nemajetkové újmy, pak žalovaná nepovažuje za prokázané, že by žalobcovy duševní útrapy dosáhly intenzity újmy na jeho osobnostních právech, když jako rodič mohl u takto

nemocného syna s určitou mírou obezřetnosti předpokládat, že může být nemocen a nebude se moci účastnit dovolené v Chorvatsku.

6. Žalovaný navrhl potvrzení odvoláním napadeného rozhodnutí jako věcně správného. Uvedl, že žalované v daný okamžik o zdravotní stav syna nešlo, nýbrž se jednalo o schválnost vůči žalobci. Žalobce byl jako otec o zdravotním stavu syna informován ošetřujícími lékaři a žalovaná neprokázala, že by syn měl v okamžiku předání jakékoli akutní zdravotní problémy vyžadující zvýšenou péči. K obavám žalované navštívil žalobce ambulantní pohotovost ve Valašském Meziříčí, nechal syna odborně prohlédnout k aktuálnímu zdravotnímu stavu po prodělané nemoci a ošetřující lékař nijak nekonstatoval, že by syn nemohl podstoupit cestu klimatizovaným autem. S výsledkem vyšetření byla žalovaná seznámena, přesto odmítla žalobci pas syna vydat. Žalovaná měla několikaměsíční povědomí o skutečnosti, že obě děti pojedou s otcem na zahraniční dovolenou a pokud vnímala doporučení pediatra MUDr. P. o nevhodnosti dovolené jako zásadní, jistě by o nastalé situaci žalobce informovala bez zbytečného odkladu. Žalovaná však celou věc „řešila“ teprve den před odjezdem dětí v době, kdy syn bez aktuálních obtíží dobíral předepsaná antibiotika a vše nasvědčovalo tomu, že je zdrav. Soud prvního stupně z lékařských zpráv dovodil správné skutkové závěry ohledně zdravotního stavu syna v době, kdy měl být realizován styk s žalobcem, tedy že nic nenavzdčovalo tomu, že by měl aktuální zdravotní problémy vyžadující zvýšenou péči či znemožňující vycestování do zahraničí na dovolenou. Tvrzení žalované ohledně nemožnosti vzniku škody u propadnutí dne dovolené je nesmyslné, neboť žalobce zaplatil ubytování pro celkem 10 osob a dle domluvy bylo ubytování rozpočteno mezi osoby rovným dílem, tedy rodina Minářova platila 4/10 a žalobce 6/10 z ubytovací ceny. Škoda způsobená žalobci je tak představována hodnotou ubytování za 1 den rozpočtenou na 6 osob, kdy se jedná o částku, kterou žalobce fakticky zaplatil za jeden den ubytování v apartmánu. Ohledně nemajetkové újmy soud prvního stupně správně vycházel z kritéria člověka s běžným emocionálním způsobem prožívání.
7. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno k tomu oprávněným subjektem (§ 201 o. s. ř.), směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 201, § 202 a *contr.* o. s. ř.), bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), v souladu s ustanovením § 212 a § 212a odst. 1 o. s. ř. přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející i nad rámec odvolacích důvodů, a dospěl k závěru, že odvolání žalované je částečně důvodné. O důvodech, pro které se odvolací soud částečně odchýlil od názoru soudu prvního stupně, byli přítom účastníci v zájmu předvídatelnosti odvolacím soudem při jednání odvolacího soudu informováni. Žalovaná pak byla ochotna uzavřít s žalobcem smír na částku 5 800 Kč, což však žalobce odmítl.
8. Dle § 888 o. z. dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže; soud může také určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit. Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.
9. Dle § 889 o. z. rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se musejí zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co výchovu dítěte ztěžuje. Brání-li rodič, který má dítě v péči, bezdůvodně trvale či opakovaně druhému rodiči ve styku s dítětem, je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který z rodičů má mít dítě ve své péči.
10. Dle § 2910 o. z. škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.

11. Dle § 2911 o. z. způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti.
12. Dle § 2952 o. z. hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Záleží-li skutečná škoda ve vzniku dluhu, má poškozený právo, aby ho škůdce dluhu zprostil nebo mu poskytl náhradu.
13. Dle § 2956 o. z. vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.
14. Dle § 2971 o. z. odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvláště zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pocítuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.
15. Z judikatury Nejvyššího soudu (srov. rozsudek ze dne 30. 9. 2003, sp. zn. 25 Cdo 2289/2002), aplikovatelné i v poměrech o. z., vyplývá, že jestliže otci dítěte vzniknou zbytečné náklady v důsledku toho, že matka, jíž bylo nezletilé dítě svěřeno do výchovy, zmaří styk otce s dítětem, upravený soudním rozhodnutím nebo dohodou rodičů, jedná se o její obecnou odpovědnost za škodu, založenou na principu presumovaného zavinění. Jde o odpovědnost za přímé porušení právní povinnosti, jež pro matku dítěte vyplývá ze soudního rozhodnutí, popř. z dohody rodičů o styku s dítětem. Pokud by se styk otce s dítětem neuskutečnil z důvodu objektivní překážky na straně dítěte (typicky např. onemocnění dítěte), popř. pro jinou skutečnost, jež nastala nezávisle na vůli matky a bez jejího vlivu, nelze tento stav považovat za zaviněné porušení její povinnosti připravit dítě ke styku s otcem a předat mu je ve stanovenou dobu na určeném místě.
16. Je neoddiskutovatelné, že z výše citovaného § 888 o. z. pramení, že součástí povinnosti pečujícího rodiče dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit je rovněž připravit dítěti věci, které potřebuje, a s druhým rodičem v potřebném rozsahu spolupracovat [shodně srov. i komentář k § 888 in Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.: Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, marg. č. 888 14]. Tyto zákonné povinnosti vyplývající z § 888 o. z. však žalovaná porušila, neboť při předání syna účastníků dne 29. 6. 2018 ani později dne 30. 6. 2018 nepředala žalobci cestovní pas dítěte potřebný za účelem realizace řádně a včas jí ohlášeného pobytu v Chorvatsku u moře a současně nijak neprověřila e-mailem žalobce ze dne 26. 6. 2018 jí avizovanou skutečnost, že lékařem MUDr. P. původně dané nedoporučení odjezdu syna na dovolenou k moři již pozbylo opodstatnění. Původně daná okolnost vylučující protiprávnost zásahu (objektivní překážka pobytu dítěte u moře) přitom již nebyla dána, neboť lékař MUDr. P. k dotazu soudu prvního stupně dle vlastního vyjádření ze dne 4. 3. 2019 otci sdělil, že již nemá námitky proti cestě do Chorvatska a pobytu tam, pokud se v autě pojedje přes noc a syn bude na dovolené pobývat ve stínu. Rovněž tak dle lékařské zprávy MUDr. K. ze dne 29. 6. 2018, která byla přílohou dalšího e-mailu žalobce, již dítě bylo bez známek akutního infektu.
17. V rámci povinnosti spolupráce dle § 888 o. z. si tudíž žalovaná měla a mohla na základě e-mailu žalobce již ze dne 26. 6. 2018 (úterý), jehož součástí byl i odkaz na rozhovor žalobce s pediatrem MUDr. P., dotazem na daného lékaře ověřit, že dřívější informace tohoto lékaře, který jí dovolenou syna nedoporučil, již neplatí, což však vlastním zaviněním neučinila, neboť na splnění své povinnosti součinnosti nedbale rezignovala. Nutno zde akcentovat, že daný pediatr měl syna účastníků v péči již od jeho narození, a s jeho komplikovaným zdravotním stavem byl proto dostatečně obeznámen. Přesto již neměl proti realizaci dovolené při splnění daných podmínek výhrady. Žalovaná proto nejednala tak, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku důvodně očekávat (§ 2912 o. z.). Pozitivní skutkový omyl žalované o okolnosti vylučující

protiprávnost sice vylučoval její zlý úmysl, nebyl však vzhledem k uvedenému omluvitelný, a proto nevyučoval její zavinění nedbalostní (srov. *Melzer, F., Tégel, P. a kol.* Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX. § 2894-3081. Praha: Leges, 2018, s. 130, marg. č. 17). Zákonná presumpce nedbalostního zavinění dle § 2911 o. z. tak nejen, že nebyla vyvrácena, ale v řízení bylo pozitivně zjištěno nedbalostní zavinění žalované právě ve formě *nevědomé nedbalosti*. Žalovaná totiž subjektivně vlastním zaviněním vycházela ze skutkového omylu o tom, že zdravotní stav syna vylučuje jeho pobyt u moře, ačkoli po prověření u lékaře, k němuž byla v rámci povinné spolupráce dle § 888 o. z. povinna (a k němuž měla na základě e-mailu ze dne 26. 6. 2018, tedy úterý, časový prostor v trvání několika dnů), měla a mohla vědět, že zdravotní stav syna již účasti na dovolené u moře za stanovených podmínek nebrání.

18. Odpovědnost žalované za žalobci způsobenou škodu dle § 2910 o.z. je tak dána, přičemž skutečná škoda žalobce ve smyslu § 2952 o. z. spočívá v prokázaných nákladech, vynaložených žalobcem v příčinné souvislosti s porušením zákonné povinnosti žalované na nezbytné zajištění cestovního dokladu syna účastníků. Argument žalované, že žalobci takto nemohla vzniknout škoda, neboť pas zůstává žalobci k dispozici, je zcela účelový. Nebýt totiž předmětného protiprávního jednání žalované, dané náklady by žalobci vůbec nevznikly, neboť syn měl cestovní pas již předtím, avšak žalovanou nebyl žalobci protiprávně předán. Ohledně specifikace této škody v celkové výši 2 708 Kč odkazuje odvolací soud pro stručnost na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.
19. Majetková újma spočívající v propadnutí jednoho dne dovolené pak spadá svým právním charakterem do kategorie tzv. marně vynaložených nákladů, přičemž pro tyto účely v posuzované věci platí, že výdaje, které jsou vynaloženy za určitým účelem, se posuzují jako škoda, pokud tento účel byl zmařen událostí, která zakládá odpovědnost za škodu. Vzhledem k legitimnímu očekávání žalobce v realizaci řádně a včas avizované dovolené se synem je třeba zde uznat, že je-li důvodem odpovědnosti zklamání této důvěry, pak náhrada škody zahrnuje i výdaje, které dotčený subjekt v důvěře učinil (viz *Melzer, F., Tégel, P. a kol., op. cit.*, s. 939, marg. č. 2951-2952 237, 240). Rovněž rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3206/2007, Rc 77/2010, či ze dne 24. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3335/2013, stvrzují, že odškodnitelnou újmou může být i skutečná škoda v rozsahu nákladů, které poškozený ze svého majetku vynaložil zbytečně (např. aniž se dostavil s nimi očekávaný výsledek). Právě tak jako nahraditelné uznal Nejvyšší soud obdobně též náklady, které otec marně vynaložil na cestu do bydliště nezletilého dítěte za účelem stanoveného styku, který však byl matkou zmařen (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 1988, sp. zn. 1 Cz 16/88, s poukazem na rozhodnutí uveřejněné pod č. 48 Sbírkou rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR, ročník 1963).
20. Náhrada marně vynaložených nákladů v podobě propadnutí jednoho dne zaplacené dovolené byla proto soudem prvního stupně přiznána správně, avšak v nesprávné výši. Bylo totiž již v řízení před soudem prvního stupně prokázáno, že jeden den pronájmu apartmánu v Chorvatsku přišel na 195 euro, což po přepočtu činí žalovanou částku 5 084,60 Kč. Přestože však žalobce tvrdil a bylo i prokázáno (viz výpověď svědka M.M.), že cena byla rozpočtena dle počtu osob, přičemž žalobce hradil cenu za 6 osob z 10, tedy 60% částky (k počtu osob viz výpověď svědkyň R. M. a J. M.), neprovedl žalobce a návazně ani soud prvního stupně nesprávně redukci celkové částky na 60%, tedy na správnou částku 3 050,78 Kč. S tímto žalobce po seznámení s názorem odvolacího soudu souhlasil, přesto však odmítl vzít žalobu v převyšující části zpět, a bylo proto nutno co do převyšující částky 2 033,82 Kč přistoupit odvolacím soudem ke změně napadeného rozsudku zamítnutím žaloby v tomto rozsahu.
21. Ohledně požadované náhrady imateriální újmy v penězích odvolací soud akcentuje, že z titulu ochrany práva na rodinný život jako dílčího osobnostního práva (§ 81 o. z.), účinného *erga omnes* (tedy i vůči druhému z rodičů), nelze v obecné rovině podle okolností vylučovat možnost poškozeného rodiče domáhat se na základě § 2910 a § 2956 o. z. odčinění nemajetkové újmy

způsobené druhým rodičem při bezdůvodném trvalém či opakovaném bránění ve styku s dítětem, tedy při závažném porušení právních povinností vyplývajících z výše zmíněných ustanovení § 888 a § 889 o. z.

22. Takový přístup měl již dle dřívějšího obč. zák. svou judikatorní (např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 14. 1. 2011, sp. zn. 24 C 69/2003, či rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 9. 2012, sp. zn. 31 C 28/2012) i doktrinální oporu (viz *Fabianová, Z., Ondřejová, E.* Odnětí možnosti realizovat právo na rodinný život jako žalovatelné porušení osobnostních práv, *Právní rozhledy* 15-16/2013; *Westphalová, J.* Problematické aspekty styku rodiče s dítětem, *Právní rozhledy* 11/2017). Odvolací soud na této konstrukci obecně setrvává i v poměrech o. z. (rozsudky ze dne 19. 6. 2019, sp. zn. 70 Co 255/2018, či ze dne 18. 12. 2019, sp. zn. 70 Co 243/2018).
23. V případě daného posuzovaného nároku však není předmětem žaloby náhrada imateriální újmy způsobené bezdůvodným trvalým či opakovaným bráněním ve styku s dítětem, nýbrž výlučně náhrada imateriální újmy způsobené jediným nepředáním cestovního pasu dítěte za účelem realizace zahraniční dovolené.
24. Odvolací soud pro dané účely uznává, že podle okolností může být *výjimečně* myslitelné dovození odpovědnosti pečujícího rodiče za imateriální újmu způsobenou také jednorázově, např. zmařením styku dítěte s druhým rodičem ve vztahu k události lidsky obecně významnějšího charakteru (např. svatba, promoce či pohřeb v rodině, Vánoce či právě dovolená). Obdobně zde lze poukázat na judikaturu Nejvyššího soudu týkající se náhrady újmy při ublížení na zdraví, dle které další nemajetkovou újmou dle § 2958 o. z. může být i nemožnost strávit s osobami blízkými Vánoce (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2635/2018). Imateriální újma způsobená jednorázovým zmařením styku s dítětem by však, aby měla škůdci vzniknout povinnost takovou nemajetkovou újmu nahradit, musela pramenit z existence zvláštních okolností, za nichž škůdce protiprávním činem újmu způsobil, zejména porušil-li škůdce z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvlášť zavrženíhodné (viz § 2971 o. z.).
25. V posuzované věci existence takových zvláštních okolností nebyla shledána. Jak již totiž uvedeno, pozitivní skutkový omyl žalované o okolnosti vylučující protiprávnost vylučoval její zlý úmysl (srov. *Melzer, F., Těgl, P. a kol., op. cit.*, s. 130, marg. č. 17). I soud prvního stupně zlý úmysl žalované, který byl neopodstatněně (a poněkud vztahovačně) tvrzen žalobcem, správně vyloučil, a pokud přesto žalované uložil povinnost k náhradě imateriální újmy, nemůže jeho rozhodnutí v tomto rozsahu pro rozpor s § 2971 o. z. obstát. Míra intenzity zavinění žalované současně nedosahovala ani kvalifikované intenzity hrubé nedbalosti, neboť důvodem protiprávního jednání žalované, nacházející se ve vlastním skutkovém omylu, byla putativní ochrana zdraví dítěte účastníků v důvěře v doporučení lékaře, kterého se jí dříve dostalo, ale které již v rozhodné době nebylo několik dnů aktuální, což si vlastním zaviněním neprověřila. Podmínky pro výjimečné dovození nároku dle § 2971 o. z. proto nebyly dány a právo na náhradu imateriální újmy žalobci nevzniklo, tím spíše pak ne v penězích vzhledem k principu subsidiarity finanční satisfakce (§ 2951 odst. 2 o. z.).
26. Se zřetelem k výše uvedenému tudíž odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v I. výroku potvrdil dle § 219 o. s. ř. toliko co do částky 5 758, 78 Kč s příslušenstvím (představované škodou v podobě nákladů spojených s obstaráním náhradního cestovního dokladu 2 708 Kč a marně vynaložených nákladů na 1 den dovolené ve správně výši 3 050,78 Kč). Naopak co do částky 7 033,85 Kč (představované nesprávně požadovanou převyšující částí na 1 den zmeškané dovolené 2 033,82 Kč a náhradou nemajetkové újmy 5 000 Kč) odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v I. výroku změnil zamítnutím žaloby dle § 220 odst. 1 o. s. ř.
27. Protože došlo k částečné změně rozhodnutí soudu prvního stupně, odvolací soud rozhodl nejen o náhradě nákladů odvolacího řízení, ale originálně také o náhradě nákladů řízení před soudem

prvního stupně dle § 224 odst. 2 o. s. ř., a to jak ve vztahu mezi účastníky řízení, tak i ve vztahu mezi státem a účastníky řízení.

28. Ve vztahu mezi účastníky řízení nemá dle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 2 o. s. ř. žádný z nich právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů, neboť míra jejich úspěchu a neúspěchu je v zásadě srovnatelná (žalobce byl úspěšný co do 45% a žalovaná co do 55 % a tuto drobnou odchylku od parity lze pro daný účel i se zřetelem k celkové hodnotě předmětu sporu ve vztahu mezi účastníky tolerovat).
29. Ve vztahu mezi státem a účastníky řízení jsou dle § 224 odst. 1 ve spojení s § 148 odst. 1 o. s. ř. účastníci povinni k náhradě nákladů řízení vzniklých státu před soudem prvního stupně (svědečné 830 Kč) podle výsledků řízení, tedy podle míry neúspěchu ve věci. Žalobce je tak k náhradě nákladů řízení státu povinen v rozsahu svého 55% neúspěchu a žalovaná v rozsahu svého 45% neúspěchu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř.].

Nesplní-li povinný uložené povinnosti dobrovolně, lze se domáhat výkonu (exekuce) rozhodnutí.

Brno 6. května 2020

JUDr. Kateřina Čuhelová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu